

Αίσθημα πατριού. Αίσθημα για όλους.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΜΟΣΗ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΗ ΚΟΡΥΦΗ

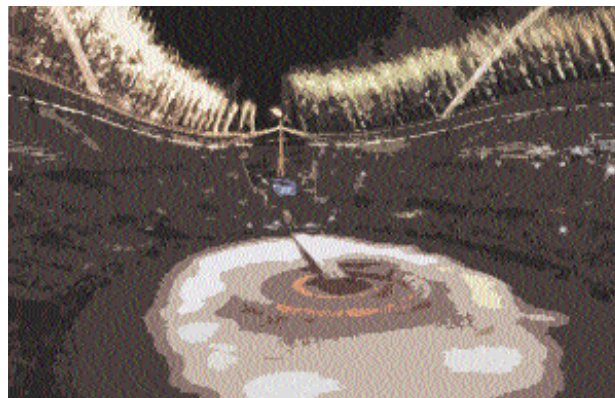
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης

©Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων
Πανεπιστήμιο Κρήτης
Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε.
Εργαστήριο Διαπολιτισμικών
και Μεταναστευτικών Μελετών
(Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.)
Πανεπιστημιούπολη Ρεθύμνου,
74100 Ρέθυμνο
Τηλέφωνο: 28310-77635, 77605
Fax: 28310-77636
e-mail: ediamme@edc.uoc.gr
www.uoc.gr/diaspora
www.ediamme.edc.uoc.gr

Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΟΝ ΝΕΟΤΕΡΟ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΚΟΣΜΟ

Ματιές από την ιστορία της στον διεθνή χώρο

ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
(Για μαθητές και μαθήτριες Λυκείου)

Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.-ΡΕΘΥΜΝΟ 2007

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ Δ.Ε.
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
(Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΙΔΕΙΑ ΟΜΟΓΕΝΩΝ

Το Πρόγραμμα «Παιδεία Ομογενών» χρηματοδοτήθηκε από την Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων στο πλαίσιο του Μέτρου 1.1. του ΕΠΕΑΕΚ II και υλοποιήθηκε από το «Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών» του Πανεπιστημίου Κρήτης

Για την παραγωγή του διδακτικού υλικού, που περιέχεται στο παρόν τεύχος, εργάστηκαν τα παρακάτω πρόσωπα:

ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ,
ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΕΠΟΙΠΤΕΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Αντώνης Χουρδάκης

ΚΕΙΜΕΝΑ-ΕΠΙΛΟΓΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ
Μαρία Μανιουδάκη, Σοφία Τρούλη

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ-ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ- ΧΑΡΤΕΣ
Υακίνθη Παρίσση

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΩΝ
Χρυσούλα Κελαϊδή

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ «Παιδεία Ομογενών»
Μιχάλης Δαμανάκης

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Μια παρέα παιδιών αποφασίζει να κάνει ένα αφιέρωμα στη νεότερη και σύγχρονη Ελλάδα για ένα σχολικό περιοδικό που εκδίδεται στη Διασπορά. Το περιοδικό θα δημοσιεύσει την εργασία τους σε μια σειρά από τα τεύχη του. Επειδή, όμως, δεν είναι εύκολο για τα παιδιά να παραθέσουν στο περιοδικό όλα τα ιστορικά γεγονότα, αποφασίζουν να παρουσιάσουν ορισμένα μόνο θέματα από τη νεότερη και σύγχρονη ιστορία της Ελλάδας. Αυτά τα θέματα αναφέρονται στη θέση της Ελλάδας και στον ρόλο που έπαιξε στις διεθνείς εξελίξεις, από την εποχή του Διαφωτισμού και μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1990.

Έτσι, οι φίλοι μας, για το πρώτο τεύχος, αναζητούν πληροφορίες για τις ελληνικές παροικίες και τους Φιλέλληνες, ενώ, για τα επόμενα τεύχη, στοιχεία γύρω από την Ελληνική Επανάσταση, τη Βαυαροκρατία, την ιστορία των Επτανήσων, το Ανατολικό Ζήτημα, τους Βαλκανικούς Πολέμους, τον Εθνικό Διχασμό, τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, την Μικρασιατική Καταστροφή, το Κραχ της Wall Street, τη Δικτατορία του Μεταξά, τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, τη Δικτατορία των Συνταγματαρχών και τα χρόνια της Μεταπολίτευσης.

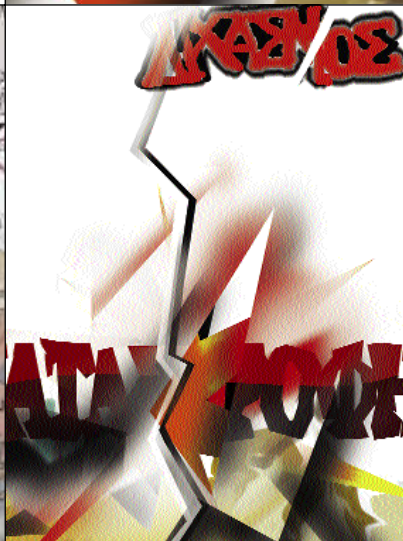
Στο τέλος, η συντακτική ομάδα, αποφασίζει να κάνει ένα πολύ σύντομο αφιέρωμα στη νεότερη και σύγχρονη ελληνική τέχνη και ένα άλλο, ξεχωριστό, για τη σύγχρονη ιστορία της Κύπρου, μια και ο ένας από την παρέα των παιδιών είναι κυπριακής καταγωγής.

Για το λόγο αυτό, ο Τζακ, ο Γιώργος, η Αλεξάνδρα και η Μαρία επισκέπτονται την Ελλάδα και αναζητούν πληροφορίες σε βιβλιοθήκες, αρχεία, μουσεία, στο διαδίκτυο. Συζητούν με ιστορικούς, επιμελητές εκθέσεων, καθηγητές, ηλικιωμένους συγγενείς τους. Θέλουν να δουν πίσω από τα ιστορικά γεγονότα τους ανθρώπους που τα δημιούργησαν, όχι μόνο αυτούς που έμειναν στην ιστορία, αλλά και τους απλούς, τους αφανείς ήρωες, τις γυναίκες και τα παιδιά.

Κάθε φορά δίνεται μία αφορμή για να αρχίσει η συζήτηση για ένα ιστορικό θέμα. Μέσα από τον διάλογο των παιδιών με κάποιον ενήλικα δίνονται οι κυριότερες πληροφορίες γι' αυτό. Οι ιστορικές πηγές και το εποπτικό υλικό συμπληρώνουν το κείμενο, αλλά λειτουργούν και ως αφορμή για διάφορες δραστηριότητες. Στο τέλος κάθε θέματος η συντακτική ομάδα του περιοδικού, που ασχολείται με τα στοιχεία ιστορίας και πολιτισμού, παρακινεί τους αναγνώστες να αναζητήσουν και άλλες πληροφορίες, προκειμένου να γνωρίσουν καλύτερα την κάθε ιστορική εποχή. Προτείνουν το διάβασμα βιβλίων, την παρακολούθηση ταινιών, τη δημιουργία κατασκευών, κ.ά.

Στο τέλος του αφιερώματος, τα παιδιά παραθέτουν μια ενδεικτική βιβλιογραφία πηγών και εικόνων, δικτυακούς τόπους, και έναν μικρό θησαυρό ιστορικών λέξεων και εννοιών για να βοηθήσουν τους συμμαθητές, τις συμμαθήτριες τους και τους γονείς τους στην κατανόηση της έρευνάς τους.

ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

A) Περίοδος Τουρκοκρατίας: Από τον Νεοελληνικό Διαφωτισμό έως την Επανάσταση του 1821

- **Η ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΧΤΥΠΑΕΙ ΚΑΙ ΕΞΩ ΑΠ' ΤΑ ΣΥΝΟΡΑ ΤΗΣ** — σελ.10
- **VOYAGE EN GRECE... TRAVEL IN GREECE... REISE NACH GRIECHENLAND...** — σελ.20
- **Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΣΤΙΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΑΥΛΕΣ** — σελ.28

B) Από τη δημιουργία του ελληνικού κράτους έως την Ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα.

- **ΕΝΑΣ ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΒΑΣΙΛΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ** — σελ.40
- **ΕΠΤΑ ΝΗΣΙΑ ΔΩΡΟ ΣΤΟΝ ΒΑΣΙΛΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟ Α΄!** — σελ.46
- **ΤΟ ΜΟΙΡΑΣΜΑ ΜΙΑΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ** — σελ.52

Γ) Από τους Βαλκανικούς Πολέμους στη Μικρασιατική Καταστροφή

- **ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ** — σελ.66
- **ΕΘΝΙΚΟΣ ΔΙΧΑΣΜΟΣ** — σελ.80
- **Α΄ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ** — σελ.86
- **«ΤΑ ΤΕΤΡΑΔΙΑ ΤΟΥ ΞΕΡΙΖΩΜΟΥ»** — σελ.94

Δ) Από το Κραχ της Wall Street στη Σύγχρονη Εποχή

- **ΤΟ ΚΡΑΧ ΤΗΣ WALL STREET** — σελ.106
- **ΒΙΒΛΙΑ ΣΤΗ ΦΩΤΙΑ** — σελ.112
- **Ο Β΄ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΙ Η ΕΛΛΑΔΑ** — σελ.116
- **ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΠΟΛΛΟΥΣ ΚΟΠΟΥΣ** — σελ.128
- **ΣΥΝΟΡΑ Η ΤΕΧΝΗ ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ** — σελ.136

ΚΥΠΡΟΣ: ΧΡΥΣΟΠΡΑΣΙΝΟ ΦΥΛΛΟ ΡΙΓΜΕΝΟ ΣΤΟ ΠΕΛΑΓΟΣ — σελ.158

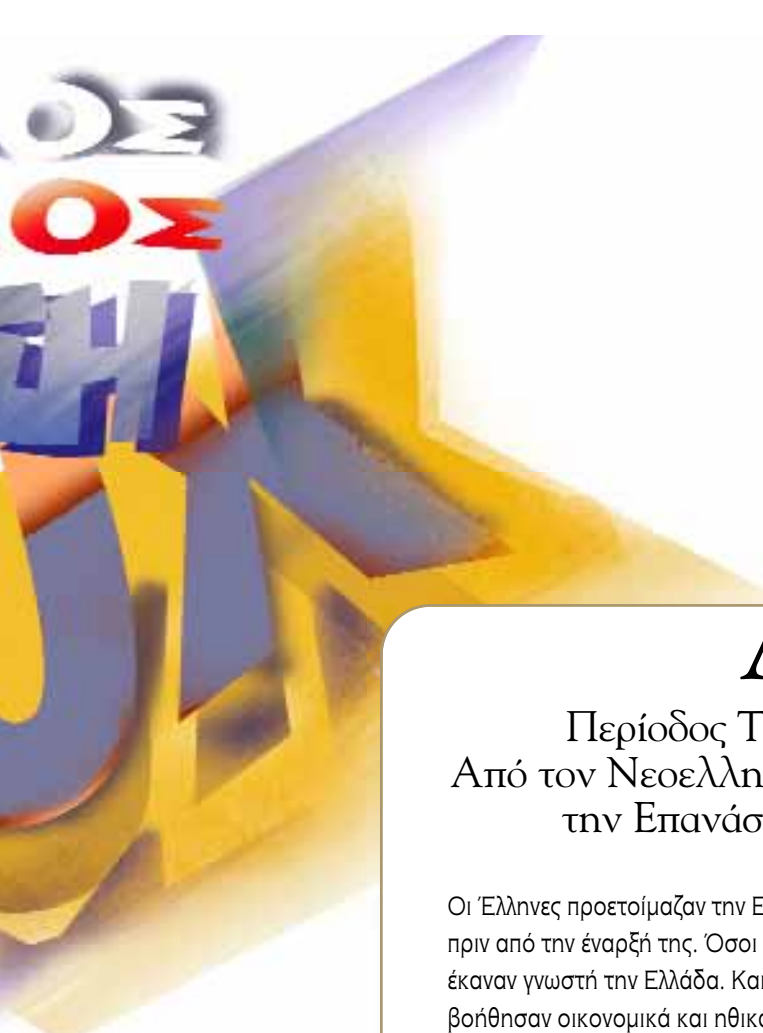
Ενδεικτική βιβλιογραφία πηγών και εικόνων — σελ.182

Δικτυακοί τόποι — σελ.188

Θησαυρός ιστορικών εννοιών — σελ.189

A

Περίοδος Τουρκοκρατίας: Από τον Νεοελληνικό Διαφωτισμό έως την Επανάσταση του 1821

Οι Έλληνες προετοίμαζαν την Επανάσταση του 1821 αρκετό καιρό πριν από την έναρξή της. Όσοι απ' αυτούς ζούσαν στο εξωτερικό, έκαναν γνωστή την Ελλάδα. Και πολλοί ξένοι, που ήταν Φιλέλληνες, βοήθησαν οικονομικά και ηθικά τον Αγώνα. Τελικά, η Ελλάδα αναγνωρίστηκε ως ανεξάρτητο κράτος στις αρχές του 1830.

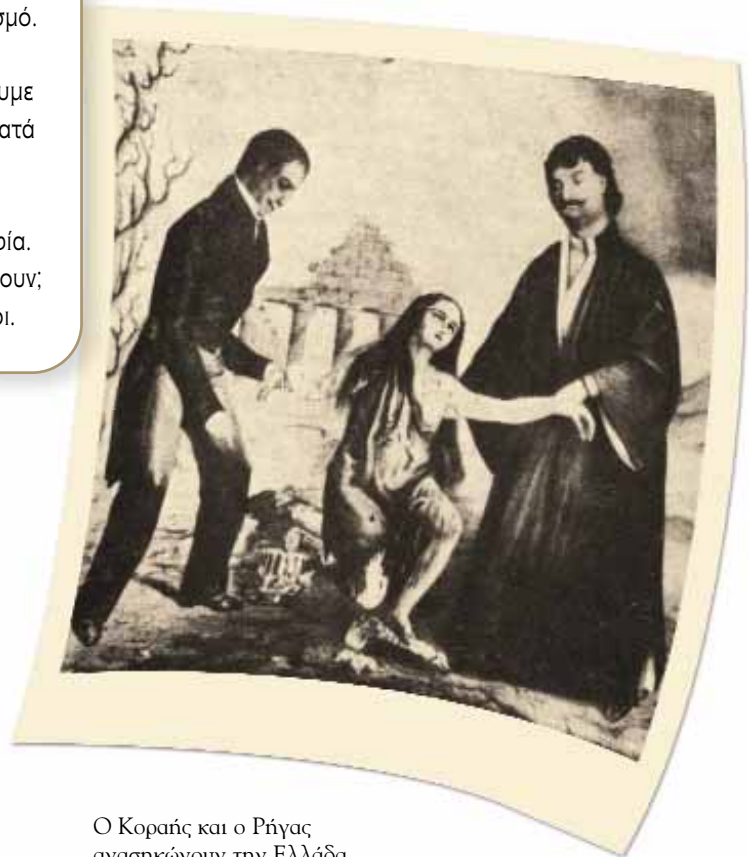

Η ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΧΤΥΠΙΑ ΚΑΙ ΕΞΩ ΑΠ' ΤΑ ΣΥΝΟΡΑ ΤΗΣ

-Καλώς τους! Σας περίμενα. Με λένε Άννα και είμαι υπεύθυνη για τον Απόδημο Ελληνισμό.
-Καλημέρα, Άννα. Με λένε Τζακ. Από δω η Μαρία, η Αλεξάνδρα, ο Γιώργος. Θέλουμε να μάθουμε για τις ελληνικές παροικίες κατά τον 19ο αιώνα.
-Θαυμάσια! Ας ξεκινήσουμε, λοιπόν.
Σας έφερα να δούμε αυτήν τη φωτογραφία.
- Ποιοι είναι αυτοί οι άνθρωποι και τι κάνουν;
-Αυτοί, παιδιά, ήταν σημαντικοί άνθρωποι.

-Γιατί το λες αυτό; Τι έκαναν;
-Στην εποχή τους βοήθησαν την Ελλάδα να σταθεί ξανά στα πόδια της.
-Από πού ήταν;
-Ήταν Έλληνες. Αλλά πιο πολύ ζούσαν στο εξωτερικό.
-Πώς έτσι;
-Τότε η Ελλάδα πενούσε δύσκολα χρόνια. Απ' έξω μπορούσαν να βοηθήσουν καλύτερα.

Ο Κοραΐς και ο Ρήγας
ανασπκώνουν την Ελλάδα.

Όταν η Ελλάδα κατακτήθηκε από τους Τούρκους, οι Έλληνες έχασαν την ελευθερία τους. Από τα πρώτα χρόνια πολλοί αναγκάστηκαν να φύγουν από τη χώρα. Πήγαν να ζήσουν σε περιοχές που είχαν καταλάβει οι Βενετοί. Από εκεί ταξίδεψαν προς τη Δυτική Ευρώπη. Άλλοι πάλι έφθασαν στις βόρειες βαλκανικές χώρες και στις παραδουνάβιες ηγεμονίες, την Αυστρία και την Ουγγαρία, αλλά και στη Ρωσία. Μερικοί μορφωμένοι ταξίδεψαν προς την Ιταλία, Γαλλία ή και Αγγλία. Στις χώρες αυτές δημιουργήθηκαν ελληνικές κοινότητες.

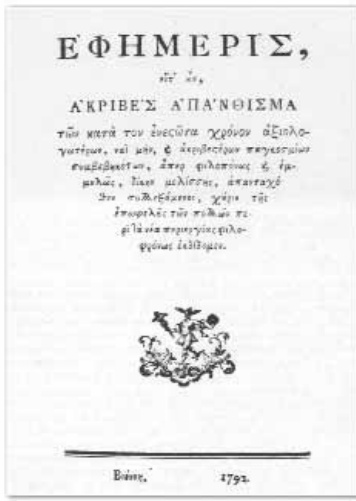

Άνθιμος Γαζής.

Αρκετοί έφευγαν και για οικονομικούς λόγους. Η ανάπτυξη του εμπορίου στο εξωτερικό έδινε ευκαιρίες. Όσοι έφυγαν δυνάμωσαν τις παροικίες που υπήρχαν και δημιούργησαν νέες. Τον 18ο αιώνα η ελληνική παροικία της Βιέννης έγινε ένα από τα κέντρα του παροικιακού Ελληνισμού. Εκεί οργανώθηκε η εκπαίδευση των υπόδουλων Ελλήνων και έγινε η προετοιμασία για τον ξεσηκωμό. Λειτουργήσαν σημαντικά τυπογραφεία. Τυπώθηκαν οι πρώτες ελληνικές εφημερίδες («Εφημερίς», «Ελληνικός Τηλέγραφος») και περιοδικά («Ερμής», «Καλλιόπη»). Λόγιοι και δάσκαλοι, όπως ήταν ο Άνθιμος Γαζής, ο Θεόκλητος Φαρμακίδης, ο Νεόφυτος Δούκας, έζησαν εκεί και μετάδωσαν στους Έλληνες τις νέες ιδέες της επιστήμης. Επίσης δόθηκαν υποτροφίες σε άπορους νέους από τον ελλαδικό χώρο.

-Δείτε για παράδειγμα τα εξώφυλλα του περιοδικού Ερμής ο Λόγιος και της εφημερίδας Εφημερίς. Τι πληροφορίες μας δίνουν;

Νεόφυτος Δούκας.

Εφημερίς.

Λόγιος Ερμής.

Πολύ ευνοϊκή για το ελληνικό εμπόριο ήταν η Συνθήκη του Κιουτσούκ-Καϊναρτζή (1774). Αυτή η Συνθήκη υπογράφηκε ανάμεσα στην Οθωμανική Αυτοκρατορία και τη Ρωσία. Έτσι οι Έλληνες κινούνταν ευκολότερα, με ρώσικη σημαία, στις οθωμανικές θάλασσες. Οι ναυτιλιακές δραστηριότητες εξαπλώθηκαν από το Γιβραλτάρ ως τον Εύξεινο Πόντο. Τα λεγόμενα «ναυτικά νησιά», η Ύδρα, οι Σπέτσες και τα Ψαρά, απέκτησαν ένα σημαντικό εμπορικό στόλο που αντιμετώπιζε και τους πειρατές.

-Δείτε αυτές τις εικόνες με τους πειρατές και τους κουρσάρους. Παρατηρήστε την εξωτερική τους εμφάνιση και σχολιάστε τον εξοπλισμό τους.

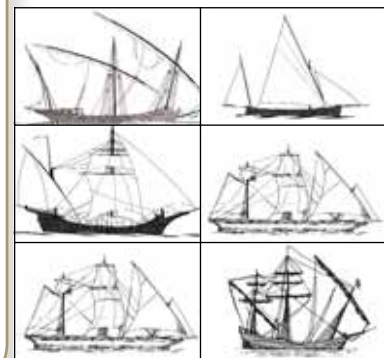

Πειρατής του Αρχιπελάγους.

Κουρσάρος της Βόρειας Αφρικής.

-Πώς ταξίδευαν τότε Άννα;
-Κυρίως με πλοία. Οι Έλληνες ήταν από πολύ παλιά ναυτικοί. Πολλοί όμως ακολουθούσαν τα караβάνια και πήγαιναν από την ξηρά.
-Πώς ήταν αυτά τα πλοία;
-Στην αρχή ήταν ιστιοφόρα, με πανιά. Αργότερα ήταν ατμόπλοια.
-Ήταν εύκολο το ταξίδι;
-Όχι πάντα. Συχνά συναντούσαν πειρατές αλλά και κουρσάρους που ήταν στην υπηρεσία μιας εξουσίας ή ενός κράτους. Άλλοτε ο καιρός ήταν άσχημος και αναγκάζονταν να σταματήσουν σε ενδιάμεσους σταθμούς μέχρι να φτάσουν στον προορισμό τους.
-Αλλά ας δούμε τις φωτογραφίες. Με ποια μέσα γινόταν το εμπόριο στη θάλασσα αλλά και στην ξηρά; Ποιες δυσκολίες συναντούσαν οι έλληνες έμποροι που ταξίδευαν εκείνη την εποχή;
-Αλήθεια, θα ταξιδεύατε σήμερα μ' ένα τέτοιο πλοίο;
Θα ήταν ασφαλές το ταξίδι;

Τύποι μεσογειακών πλοίων.

-Όμως, δεν ήταν μόνο έμποροι αυτοί που ταξίδευαν στο εξωτερικό. Πολλοί πήγαιναν για να σπουδάσουν.
-Και πού πήγαινε Άννα κάποιος εκείνα τα χρόνια, αν ήθελε να σπουδάσει;

Ένα Λοιμοκαθατήριο υπήρχε σε κάθε μεγάλο λιμάνι. Εκεί γινόταν έλεγχος της υγείας των ταξιδιωτών, πριν αποβιβάσουν στον προορισμό τους.

Εκείνοι, που ταξίδευαν για να σπουδάσουν, προτιμούσαν το πανεπιστήμιο της Πάδοβας στην Ιταλία. Οι Έλληνες που ζούσαν στο εξωτερικό, έμποροι και φοιτητές, επηρεάστηκαν απ' όλα αυτά που συνέβαιναν στη Δύση. Επηρεάστηκαν από τον Διαφωτισμό και τη Γαλλική Επανάσταση. Προσπάθησαν να μεταφέρουν τις ιδέες αυτές στην Ελλάδα.

-Δηλαδή, Άννα, εκτός από εμπορεύματα οι έμποροι μετέφεραν και ιδέες; Πώς γινόταν αυτό;

-Οι έμποροι αναγκάζονταν να μείνουν, πολλές φορές, για πολύ καιρό στο εξωτερικό. Εκεί έβλεπαν πώς ζούσαν οι ελεύθεροι άνθρωποι. Άκουγαν τι συζητούσαν. Στην Ευρώπη γίνονταν τότε σημαντικά πράγματα. Οι επιστήμες προόδευαν, η τεχνολογία το ίδιο. Η κοινωνία γινόταν πιο δίκαιη. Οι άνθρωποι αποκτούσαν δικαιώματα. Όλα αυτά οι έμποροι τα περιέγραφαν στους δικούς τους, όταν επέστρεφαν στην πατρίδα. Συχνά έφεραν μαζί τους βιβλία, εφημερίδες, φυλλάδια και τα έδιναν στην Ελλάδα σε όσους μπορούσαν να τα διαβάσουν και να τα καταλάβουν. Αυτοί στη συνέχεια, με απλά λόγια τα έλεγαν στους άλλους ανθρώπους.

-Τι ήθελαν όμως να πετύχουν μ' αυτό;

-Να κάνουν επανάσταση. Να γίνουν πάλι ελεύθεροι.

-Κι ήταν εύκολο;

-Καθόλου! Αλλά, σιγά-σιγά, οι ίδιοι οι καθημερινοί άνθρωποι συνειδητοποίησαν ότι οι πρόγονοί τους, κάποτε, έδωσαν τα «φώτα» τους στην Ευρώπη. Ένωσαν, λοιπόν, εθνική υπερηφάνεια και σκέφτηκαν πως τους αξίζει μια καλύτερη ζωή. Έτσι ξεκίνησαν.

-Και μετά τι έγινε;

-Πριν προχωρήσουμε, παιδιά, θα ήθελα να μου πείτε αν έχετε καταλάβει για ποιον σκοπό οι Έλληνες έμποροι μετέφεραν στην Ελλάδα τις ιδέες που κυκλοφορούσαν στην Ευρώπη;

Καραβάν σεράι ήταν ένα είδος πανδοχείου, όπου ξεκουράζονταν οι έμποροι και οι ταξιδιώτες.

Αδαμάντιος Κοραΐς

Σιγά-σιγά, διαμορφώθηκε στον ελλαδικό χώρο, στα μισά του 18ου αιώνα και στις αρχές του 19ου (1750-1821), μια πνευματική κίνηση, ο Νεοελληνικός Διαφωτισμός. Ο σκοπός του ήταν η καλλιέργεια της εθνικής συνείδησης, δηλαδή ότι οι Έλληνες ανήκουν σε ένα έθνος. Αυτό θα οδηγούσε στην απελευθέρωση των Ελλήνων από την οθωμανική κυριαρχία. Έγιναν σχολεία σε όλα τα εμπορικά κέντρα του υπόδουλου ελληνικού χώρου. Πολλοί οπαδοί του Διαφωτισμού (Μοισιόδακας, Κούμας, Ψαλλίδας, Καϊρης, Λέσβιος) δίδαξαν στην απλή ελληνική γλώσσα. Έβαλαν στην εκπαίδευση τις θετικές επιστήμες και τη φυσική φιλοσοφία, σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά συστήματα (αλληλοδιδασκτική μέθοδος, πειράματα φυσικής και χημείας).

-Δείτε στη φωτογραφία έναν εκπρόσωπο του Νεοελληνικού Διαφωτισμού.
-Ποιος είναι;

-Ο Αδαμάντιος Κοραΐς.

Ο Αδαμάντιος Κοραΐς ήταν πολύ σημαντική μορφή του Νεοελληνικού Διαφωτισμού. Καταγόταν από τη Χίο αλλά ζούσε στη Γαλλία. Ήταν λόγιος, που σημαίνει πολύ μορφωμένος. Το έργο του περιέχει όλες τις θέσεις του Διαφωτισμού για την παιδεία, την επιστήμη, τον φιλελευθερισμό. Η μόρφωση ήταν, κατά τον Κοραΐ, το μέσο που θα οδηγούσε το έθνος στην αυτογνωσία δηλαδή να εκτιμήσει την κατάσταση στην οποία βρισκόταν και να διεκδικήσει την απελευθέρωσή του.

-Παρατηρείστε τώρα αυτή τη φωτογραφία:
-Τι νομίζετε ότι συμβολίζει η εικόνα της «σκλάβας Ελλάδας» στο φυλλάδιο Σάλπισμα Πολεμιστήριον του Κοραΐ;
-Ο Κοραΐς, όμως, παιδιά, δεν ήταν ο μόνος που έκανε αυτή την προσπάθεια.
-Υπήρξαν κι άλλοι;
-Βέβαια, με πρώτο και καλύτερο τον Ρήγα. Θα έχετε ακούσει γι' αυτόν.

Παράσταση της σκλάβας Ελλάδας στο φυλλάδιο Σάλπισμα πολεμιστήριον του Κοραΐ.

Ο ενθουσιασμός για τα νέα πολιτικά μηνύματα στην Ευρώπη επηρέασε και τον Ρήγα Βελεστινλή. Ο Ρήγας ονειρευόταν να ενωθούν οι βαλκανικές χώρες με το όνομα «Ελληνική Δημοκρατία». Καλούσε τους Έλληνες και όλες τις εθνότητες, που υπέφεραν από την οθωμανική κυριαρχία, να ακολουθήσουν το παράδειγμα της Γαλλίας (ελευθερία –ισότητα –αδελφότητα). Τους έλεγε να δημιουργήσουν μια πατρίδα στο «ιερό όνομα του νόμου», χωρίς φυλετικές, εθνικές και θρησκευτικές διαφορές.

Τα τραγούδια του Ρήγα ακούγονταν από τους Έλληνες.

Ο Ρήγας ρίχνει το σπόρο της ελευθερίας.

-Για δείτε την υδατογραφία αυτή, όπου ο Ρήγας ρίχνει τον σπόρο της ελευθερίας. Τι να σημαίνει αυτό; Ποιες ήταν γενικότερα οι ιδέες του Ρήγα;
-Μην ξεχνάτε, όμως, ότι ο σκοπός ήταν η απελευθέρωση από τους Οθωμανούς.
-Πώς φτάσαμε ως εκεί, Άννα;
-Πήραν μέρος και οι απόδημοι Έλληνες.

Η συμβολή των Ελλήνων της Διασποράς στην υπόθεση της ελληνικής ανεξαρτησίας δεν περιορίστηκε μόνο στον χώρο των ιδεών. Άτομα και ομάδες από τις ελληνικές παροικίες της ιταλικής χερσονήσου, της κεντρικής και νοτιοανατολικής Ευρώπης, των παραδουνάβιων ηγεμονιών και της Ρωσίας συμμετείχαν με πολλούς τρόπους στα αντιτουρκικά κινήματα. Αυτά έγιναν στην ελληνική χερσόνησο και τα νησιά, από τα τέλη του 15ου αιώνα και ως τις παραμονές της επανάστασης του 1821.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Τώρα που ολοκληρώθηκε η ενότητα μπορείτε να καταλάβετε με ποιο τρόπο ο Αδαμάντιος Κοραής και ο Ρήγας Φεραίος βοήθησαν την Ελλάδα να αναγεννηθεί;

Είναι εύκολο να ανακαλύψετε πότε έφτασε ο πρώτος Έλληνας μετανάστης στην περιοχή που ζείτε;

Φτιάξτε το δικό σας χάρτη με τα ταξίδια της οικογένειά σας
Βρείτε ποια έργα έγραψε ο Ρήγας Φεραίος.

Αν θέλετε, διαβάστε το βιβλίο του Αδαμάντιου Κοραή, *Παπατρέχας*, Ερμής, Αθήνα 1978.

